

Nước Pháp Và Đỉnh Công

Nước Pháp lại bước vào một thời kỳ hỗn loạn vì nạn đỉnh công. Bắt đầu vào thứ năm 5/12/2019, tất cả các phương tiện chuyên chở ở Pháp đều đình đốn, từ xe lửa nối liền Paris đi các tỉnh, đến 11 tuyến métro ở Paris nằm ỳ tại chỗ, chỉ trừ 2 tuyến số 1 và số 14 là còn chạy để đưa đón khách (2 chuyến này nhờ chạy tự động không cần người lái nên vẫn lưu chuyển). Lý do nhân viên ngành xe điện métro và ngành hỏa xa đồng loạt đình công rồi kéo theo giới giáo dục, y tế... tất cả đình công là để phản đối dự định của chính phủ muốn cải cách chính sách hưu bổng.

Giải thích vấn đề hưu bổng ở Pháp là một chuyện không dễ vì nó rất phức tạp. Pháp có đến 42 chế độ hưu bổng khác nhau, mỗi chế độ ấn định tuổi về hưu và cách tính tiền hưu riêng biệt, không chế độ nào giống chế độ nào. Nhất là chế độ hưu bổng của ngành hỏa xa thì dành rất nhiều ưu đãi cho nhân viên. (Ngày xưa xe lửa chạy với than đá, thợ hỏa xa phải xúc đổ than đá vào đầu máy rất là cực nhọc và phải hít thở khói bụi có hại cho sức khỏe, nên họ được hưởng những điều kiện đặc biệt về lương bổng cũng như khi đi hưu. Nhưng ngày nay, xe lửa chạy bằng điện người lái xe lửa chỉ cần bấm nút và nhân viên hỏa xa không còn chết sớm vì bệnh tật do nghề nghiệp tạo ra). Dựa vào những ưu đãi có từ xưa ấy, nhân viên ngành hỏa xa khi đi làm đóng tiền vào quỹ hưu bổng thấp hơn những người làm việc ở các nơi khác (9,1%, trong khi những người khác đóng 11,3%). Họ lại được quyền đi hưu sớm từ 50 đến 55 tuổi. Thêm nữa, nhân viên ngành hỏa xa khi đi hưu, lãnh 75% dựa trên tiền lương của 6 tháng cuối cùng, còn người làm việc thông thường thì chỉ lãnh 50% của 25 năm có lương cao nhất. **Bởi vậy trung bình nhân viên ngành hỏa xa khi đi hưu lãnh 3310 €, còn nhân viên ở các cơ quan khác lãnh 1820€.** Để có thể cho nhân viên ngành hỏa xa và các ngành nghề được hưởng hưu bổng ưu ái đó, mỗi năm ngân sách quốc gia phải đổ vào 8 tỷ € thêm cho quỹ hưu của họ.

Với những ưu đãi đó, dĩ nhiên khi **chính phủ muốn cải tổ, san bằng những đặc quyền đặc lợi**, không còn cho nhân viên xe điện và hỏa xa hưởng những điều kiện ưu ái như trước nữa thì họ phản đối kịch liệt. Và để phản đối có hiệu nghiệm, **họ đình công để cả nước Pháp bị «chết cứng».**

Nên biết, trước đây, chế độ hưu bổng của Pháp được tính theo tam cá nguyệt (trimestre). Người đi làm khi tổng kết được 161 tam cá nguyệt (cho những người sinh năm 1949) hay 172 tam cá nguyệt (cho những người sinh năm 1973) nghĩa là phải đi làm từ 40 năm đến 43 năm mới đủ điều kiện để đi hưu và khi ấy mới lãnh lương hưu toàn vẹn. Nhưng chính phủ Macron muốn điều chỉnh 42 chế độ hưu bổng (như đã nói, trong đó có nhiều thiên lệch và bất công) để chỉ giữ lại một chế độ hưu bổng duy nhất được tính bằng điểm chứ không bằng tam cá nguyệt.

Để không làm thiệt thòi quyền lợi của dân Pháp ngay tức khắc, đề nghị cải cách của chính phủ chỉ áp dụng cho những người sinh sau năm 1975, nghĩa là ... từ từ sự cải cách này mới áp dụng cho thế hệ sinh ra sau năm 1975. Ngoài ra biện pháp mới về hưu bổng của chính phủ Macron chỉ sẽ bắt đầu áp dụng cho những người sinh năm 2004: vào năm 18 tuổi của những người này (nghĩa là năm 2022) nếu họ có đi làm họ sẽ đóng tiền cho quỹ hưu trí theo chế độ mới bằng cách “mua điểm”. Suốt thời kỳ làm việc của một cá nhân, mỗi khi đi làm họ sẽ đóng một số tiền vào quỹ hưu trí và số tiền này sẽ chuyển thành “điểm”. Điểm càng cao thì tiền hưu sẽ càng nhiều.

Hiện thời, người Pháp đi hưu ở tuổi 62 nhưng chính phủ Macron muốn tăng tuổi hưu lên 64 vào năm 2027. Với chính sách mới, khi đi hưu ở tuổi 64 người làm việc được hưởng tiền hưu đầy đủ, không bị khấu trừ gì cả. Nhưng nếu đi hưu trước 64 tuổi thì bị thiệt thòi vài phần trăm (5% cho mỗi năm) và nếu cố gắng làm việc để đi hưu sau 64 tuổi thì sẽ được hưởng thêm bonus 5 % trên tiền hưu (cho mỗi năm làm việc thêm của mình). **Sở dĩ các nghiệp đoàn nổi giận và đình công là vì chính phủ Macron tuyên bố: năm 2027 muốn đi hưu ở tuổi 62 cũng được nhưng sẽ mất 10% (mỗi năm mất 5%) còn nếu chờ đến 64 tuổi thì được lãnh lương hưu đầy đủ.** Các nghiệp đoàn cho rằng như vậy khác nào chính phủ bắt buộc một cách gián

tiếp người dân phải đi hưu ở tuổi 64! Thế là họ đành công dài hạn và dọa sẽ kéo dài đình công đến ngày Lễ Giáng Sinh.

Theo chính sách 64 tuổi này, chính phủ Macron muốn khuyến khích người Pháp làm việc lâu dài hơn vì khi làm việc lâu hơn thì người công nhân tiếp tục đóng tiền vào các quỹ xã hội. Đó là việc chính phủ mong muốn để đắp vào lỗ hổng thiếu hụt của các quỹ hưu bổng sẽ lên đến 17 tỷ € vào năm 2025, nếu cứ tiếp tục 'không thay đổi gì' như thế.

Tuy nhiên cũng có những trường hợp người làm việc được quyền đi hưu sớm hơn hạn định 62 hay 64 tuổi. Đó là những người đã bắt tay đi làm sớm, hay những người làm việc trong các điều kiện được đánh giá là cực nhọc quá mức. Những người tàn tật cũng được đi hưu vào tuổi 55 đến 59. Những người có việc làm nguy hiểm như: lính chữa lửa, cảnh sát, hiến binh, lính gác ngục, quân nhân ... thì có quy chế riêng về tuổi đi hưu, từ 52 tuổi đến 57 tùy theo ngành.

Càng ngày với những tiến bộ của y khoa, người Pháp lại được chăm sóc sức khỏe chu đáo nên tuổi thọ tăng cao. Nên chuyện kéo dài tuổi làm việc là điều hữu lý. Người Đức đã chấp nhận 67 tuổi để bắt đầu đi hưu, người Thụy Điển đã áp dụng từ năm 2001 biện pháp tính điểm cho chế độ hưu bổng. **Chỉ có người Pháp, khi chính phủ muốn cải tổ (về bất cứ điều gì) là phản đối, xuống đường, đình công.** Nước Pháp ngày càng phải mượn nợ «ngập đầu» để chi trả mọi thứ nhưng người dân Pháp dường như chỉ biết quyền lợi của riêng mình, càng ngày càng đòi hỏi nhiều hơn. Lạ thật! Có thể nói đó là thái độ của những người được cưng chiều nên quen thói. Người Pháp vẫn tự hào về văn hoá, về đất nước xinh đẹp ; về nghệ thuật âm thực và rượu vang, champagne, cognac ; về sản phẩm cao cấp (nước hoa và các hàng xa xỉ phẩm). Tất cả được thế giới hâm mộ. Để bài tỏ nét tự hào ấy, người Pháp hay nói: đó là cái ngoại lệ của đất nước chúng tôi (l'exception française). **Nhưng sự cố chấp cứ muốn hưởng thụ mà không cần biết đến ngày mai của người Pháp cũng là một «l'exception française» ư??**

Tờ báo The Guardian của Anh đã viết về những người ngoại quốc sống trên đất Pháp như sau (bản dịch sang tiếng Pháp) "En France, vous vous êtes intégré à partir du moment où vous vous sentez capable de critiquer, surtout si vous critiquez l'État et le gouvernement. C'est une qualité particulièrement française, presque une maladie, je dirais! Dans ce pays, nous sommes français, nous devons être français et cela nécessite une

mentalité toute particulière." (Ở Pháp người ngoại quốc khi bắt đầu hội nhập vào xã hội thì phải biết chỉ trích, nhất là chỉ trích đất nước và chính phủ. Đó là một đặc điểm của người Pháp, gần như bệnh hoạn! Và muốn là người Pháp thì phải có «cái cách suy nghĩ» rất đặc biệt đó)

Chính vì vậy, Emmanuel Macron chẳng đã nói về dân tộc mình là «les gaulois réfractaires» những con gà bướng bỉnh, ương ngạnh, thích chống đối, thì cũng đúng đấy chứ.

Thanh Vân.
(Paris)
16/12/2019